

Lehtovaara-Korentovaaran

KYLÄSUUNNITELMA

2005

Yleistä	2
Kehittämistyöskentelyn, Tulevaisuuden Verstaan työnkuvaus	2
Kylän henki ja ilmapiiri	3
Lehtovaara- Korentovaaran nelikenttä.....	4
Lehtovaaran – Korentovaaran ongelmat ja kehittämisen esteet.....	5
Lehtovaaran –Korentovaaran ideat	6
Teemaryhmätyöskentely ja Kehittämisojelma.....	8

Yleistä

Lehtovaaran –Korentovaaran kylätoimikunta yhdessä Maaseudun Sivistysliiton kyläsuunnitelma –hankkeen toimijoiden kanssa järjestivät syksyn 2004 aikana neljä ja tammikuussa 2005 yhden kyläillan tavoitteena hahmotta kylän tulevaisuutta. Kyläiltojen tuotoksena työstettiin suunnitelmia niistä toimenpiteistä mitä kylällä lähivuosina tehdään. Kyläillat pidettiin nk. tulevaisuuden verstaina, joissa analysoitiin kylän nykyistä tilaa, etsittiin ongelmia ja puutteita jotka haittaavat kylän kehittämistä ja ideoitiin ajatuksia ja toimenpiteitä joilla kylää kehitetään. Näistä aineksista laadittiin eri teemojen mukaan kehittämisohjelmien rungot.

Kehittämistyöskentelyn, Tulevaisuuden Verstaan työnkuvaus

Verstastyöskentely jakaantui kolmeen varsinaiseen työvaiheeseen: 1. synkistelyvaihe, 2. irrotteluvaihe ja 3. todentamisvaihe. Työskentelyn aloituksen yhteydessä ensimmäisessä vaiheessa perehdyttiin kyläsuunnittelun periaatteisiin ja Tulevaisuuden Verstaas työskentelymenetelmään. Käytiin keskustelua kylän vahvuuksista ja menestystekijöistä sekä erityisesti käytiin läpi kaikki kehittämisen esteenä olevat asiat, puutteet ja ongelmat. Yritettiin löytää tärkeimmät esteet ja hahmottaa mihin eri elämän osa-alueisiin ne liittyvät. Aloituksen yhteydessä kartoitettiin lyhyesti millainen on kylän henki ja ilmapiiri.

Toisen vaiheen alussa työstettiin kylän unelmaa ryhmätyönä. Tavoitteena oli hahmottaa kylän tavoitteita ja päämääriä, työstää kuvaa kylästä kymmenen vuoden päästä sekä arvioida maailman menon vaikutusta omalle kylälle.

Irrotteluvaiheen tueksi viritettiin mielikuvitusta mm. harjoituksin ja tuotettiin seinäpaperitekniikkaa käyttäen ratkaisuja esteisiin ja ongelmiin ja yleensäkin kehittämisideoita ja -ajatuksia kylän kehittämiseksi. Tavoitteena oli luoda mahdollisimman suuri määrä ideoita. Näistä valittiin tärkeimmät ja käyttökelpoisimmat jatkotyöskentelyä varten. Ideat myös ryhmiteltiin eri teemojen alle. Ongelmat ja kehittämisajatukset tuotettiin seinäpapereille kirjoittaen ja tärkeimmäksi koetut kehittämisen esteet sekä ideavaiheen ajatukset valittiin äänestämällä.

Todentamisvaiheessa työstettiin ryhmittäin teemakokonaisuudet, joiden puitteissa valittiin joukko ideoita ja kehittämisajatuksia perusteluineen, joita lähdetäisiin kehittämään edelleen. Ryhmät kirjasivat ideoista ja ongelmista kehittämisohjelmia joissa määriteltiin tulevat kylän toimenpiteet ja niiden toteuttamisen mahdolliset ongelmakohdat, vastuuhenkilöt sekä aikataulun. Työskentelyn aikana korostettiin, etteivät asiat hoidu itsestään, vaan vaativat jatkuvaa työskentelyä ja kylän eri intressipiirien yhteistyötä sekä päätettyihin tehtäviin sitoutumista.

Kylän henki ja ilmapiiri

Lehtovaaran-Korentovaaran ilmapiiriä kartoitettiin työryhmissä, joissa ryhmät pohtivat vastauksia alla oleviin kysymyksiin. Yleisesti oltiin sitä mieltä, että ilmapiiri kylällä on hyvä ja positiivinen. Yhdistystoimintaa kylällä on ja kylällä järjestetään myös mukavasti tapahtumia, joihin myös lähiseutujen asukkaat ovat tervetulleita. Yrityksiä ja yrittäjiä kylällä on sekä ilmapiiri yrittäjyyteen on hyvä. Kyläläisten kanssakäyminen voisi olla vilkkaampaa. Arvioitiin, että noin kolmasosa kyläläisistä pitää yhteyttä keskenään varsinkin lähinaapurit. Vanhusten huomioiminen on jäänyt aiempaa vähemmälle. Seuraavassa listaus työskentelyvaiheen tuloksista.

1. Mitä toimivia yhdistyksiä kylässämme on?

- Kylätoimikunta
- Martat
- ILU:n alajaosto
- Iljan Erä
- Kylävastuuryhmä
- Seurakunnan lähetyspiiri

2. Mitä perinteisiä tai erikoisia tapahtumia tai tempauksia kylämme järjestää?

- Patikkaretket
- Hirvipeijaiset syksyllä
- KesäkirKKo
- Pilkkikilpailut
- Kuutamohiihto
- Uistelu- ja ongintakilpailut
- Yhteisvastuutempaus
- Kesäretki
- Lavatanssit
- Uudenvuoden tapahtuma
- Jumppa
- KyläkirKKo
- Kyläretket
- RantakirKKo
- Uimarantojen siivous- ja kunnostustalkoot

3. Pitävätkö kyläläiset yhteyttä keskenään?

Voidaanko määritellä, miten kyläläiset suhtautuvat omaan kylään?

- Tapahtumissa tavataan, osallistuminen vaihtelee, tervehditään toisiamme
- Kyläläiset viihtyvät kylillään, jotkut pitävät yhteyttä keskenään
- Kyläilyä vähän, yksinäisiä ihmisiä on, pitäisi vierailla heidän luonaan enemmän
- Kahtia jakaantunut suhtautuminen, osa kiinnostunut, oma kylä tärkeä

4. Mitä yrityksiä kylällä on?

Minkälainen ilmapiiri yrittäjyydelle?

- Kalastaja Unto Lyhykäinen
- Mantsin Rautasport
- Koneurakointi Kari Huurinainen
- Taksiyrittäjä
- Metsäkone Kokkoset
- Maanviljelijät
- Koneyrittäjä Aimo Ikonen
- Hierontayrittäjä
- Traktoriyrittäjä

ILMAPIIRI: Yrittäjille hyvä, yrittäjien palveluja tarvitaan

5. Kyläläisten yhteistyö? Onko yhteistyö taloudellista ja voiko yhteistyötä pohtia laadullisesti?

- Yhteistyötä ja –henkeä löytyy
- Yhteistyö on taloudellista mm. Pogostan Hiihdon muonitus
- Talkoot

Lehtovaara- Korentovaaran nelikenttä

Kyläläiset listasivat toisessa kyläillassa Lehtovaara-Korentovaaran nelikenttään kylän vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhkatekijät.

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
sijainti 20 km kirkolle, luonto (vesistöt, retkeilyreitit, marjamaat, villieläimet), rajan eksotiikka, monialaosaaminen, paikallistuntemus, hyvä yhteis- ja talkoohenki, oma senaattori, rauhallinen ja viihtyisä asuinympäristö, Ilomantsiin vielä inhimillinen matka ajella, yhteistoiminta, hyvä ikärakenne, hyvä sijainti kirkonkylään nähden, hyvät luontoharrastusmahdollisuudet, oma kunnanvaltuutettu	koulun puuttuminen, kaupan puuttuminen, työpaikkojen puuttuminen, laajakaistan puuttuminen, julkinen liikenne käy vähiin, ei koulua, ei kauppaa, ei postia, hieman syrjäinen sijainti muualta Suomesta katsottuna, heikohkot julkiset kulkuyhteydet, pääteiden kunnossapito talvisin, turistiryssä eli matkailukohteen puuttuminen, ikärakenneongelma, työpaikat vähentyneet, passiivisuus, alkutuotantopainotteisuus
MAHDOLLISUUDET	UHKATEKIJÄT
kesäasukkaat, Runon ja Rajan tien uusi lenkki Möhkö-Viinivaara –viinivaara, luonto- ja erämatkailu (pedot), moottorikelkkareitti, hiljaisuuttakin vielä löytyy, hoitopaikka esim. koululle, koulutilat kyläläisten käyttöön (vuokra-asuntoja, harrastustiloja), kesäasukkaat, vakituiset asukkaat, kalastuksesta elinkeino, luonnosta elinkeinomahdollisuuksia,	väestön ikääntyminen – kylän tyhjentyminen, palvelujen huononeminen entisestään, kokoontumistilojen puute (koulun menettäminen), rajan läheisyys voi olla myös uhka - epäsosiaalista ainesta virtaa rajan yli, toimijat loppuu, autioituminen, EU:n määräykset voivat tiukentua edelleen,

--	--

Lehtovaaran – Korentovaaran ongelmat ja kehittämisen esteet

Kyläkyselyn ja ”synkistelyillan” (toinen kyläilta, jossa etsittiin kylän ongelmia ja kehittämisen esteitä) tuotokset jaettiin teemaryhmiin.

Asukasluvun osalta koettiin ongelmaksi se, että nuoret muuttavat pois, asutus on harvaa ja tyhjien asuntojen puute eli ei voida markkinoida kylää kun ei ole vuokra-eikä myyntikohteita. Myös kylän ikärakenne arvioitiin olevan ongelma kylän kehittämisen kannalta. **Elinkeinojen** osalta ongelmaksi katsottiin riittävän rohkeuden puuttumisen aloittaa yritystoimintaa kylällä. Myös EU:n asettamat määräykset tuntuvat varsinkin viljelijöiden niskassa. **Harrastustoiminnan** osalta esille nousi leikkikaverien puute ja se että kylälle ei saada kansalaisopiston piirejä. **Infrastruktuurin** osalta kyläläiset listaavat katuvalojen puutteen ja teiden huonon kunnon. Myös kylän syrjäinen sijainti on ongelma. **Kylätoiminnan** osalta uskon puute omaan kylään ja passiivisuus nostettiin esiin. Palvelujen puute, kaupan, kioskin ja koulun loppuminen on ollut kylän lähihistoriaa. Ympäristöön liittyvistä ongelmista kyläläiset nostivat petoeläimet ja niiden aiheuttamien uhan.

Tässä listaus kylän ongelmista ja niiden saamista äänimääristä kyläillan äänestyksessä.

Teemat	Aihe	Äänet
asukasluku	Nuoret lähtee työn perässä pois	8
	Harva asutus	3
	Tyhjiä asuntoja liian vähän, ei saada asukkaita eikä edes vuokralaisia	1
	Nuoriso ei kestä tätä elämää vaan muuttaa pois	1
	Ikärakenne – eläkeläiset	1
elinkeinot	EU:n määräykset	7
	Ei ole rohkeutta yrittää	7
	Raaka-aineiden hintojen lasku: puu, liha, maito	3
	Rahan puute	2
	Huono viljavuosi	
	Byrokratia	
	Maapalloistuminen jyrää meidät	
	Pellot on kivisiä	
	Yritystoiminta yksipuolista	
	Ei teollisuutta	
	Liian vähän PK-yrityksiä	
harrastustoiminta	Leikkikaverien puute	
infra	Katuvalojen puuttuminen	1
	Pitkät välimatkat	
	Syrjäinen sijainti liikekeskuksista	
	Tiestö rapautuu	1
kulttuuri	Nuoret ei lähde marjametsään	3

	Kylällä ei oo vetonaulaa	2
	Meijän kylä on hylätty	
	Nuoret ei lähde sienimetsäänkään	
	Kansalaisopiston piirejä vähän	
kylä	Passiivisuutta liikaa	2
	Vedetään yhtäköyttä – kaikki eri suuntaan	2
	Toimijoita liian vähän kylällä	1
	Kylän ”ongelmaihmiset”	
	Uskon puute, ei uskalleta yrittää	
	Kun pitäs, eikä kehtaa	
palvelut	Palvelut lopetettu	4
	Ei kauppaa, ei kioskia	4
	Kauppaan ei saada yrittäjää	2
	Karaokebaari puuttuu	1
	Koulua ei saada takaisin	1
	Auton katsastus	
	Koulu lopetettu	
ympäristö	Petoeläimet riesana	5
	Itikoita ja polttiaisia	1
	Vähän riistaa	
	Susija liikaa	
	Huonot ilimat	
	Ilmaston muutos – turve ei kuiva	
	Itikoita liikaa	
	Hirvikärpäsiä liikaa	
	Petoja pelätään	
	Kylmä kesä ahistaa vieläkin	

Lehtovaaran –Korentovaaran ideat

Kylän ideointi-illassa työstettiin ajatuksia ja ideoita, joilla kylää kehitettäisiin seuraavien vuosien aikana. Ideoita syntyi mukavasti reilut kuusikymmentä. **Asukkaiden** saamiseksi esitettiin mm. yhtiöiden metsien parempaa käyttöä ja tulomuuttajille tarjottiin ensikodiksi myös navettatiloja. **Elinkeinojen** kehittämiseksi lehtovaaralaiset ja korentovaaralaiset esittivät mitä moninaisimpia ideoita. Eniten kannatusta saivat mm. leipomo- ja ruokapalvelut, ohjelmapalveluyritys, kioskiki Lehtovaaraan jne. Osa ajatuksista on ns. hurjia visioita, jotka eivät välttämättä ainakaan heti toteudu ja osa kohtuullisen helposti toteutettavia. **Harrastusten** kehittämiseksi kylällä tarvitaan hyvä tila. Esille nostettiin erityisesti nuorten ja lasten harrastukset unohtamatta kuitenkin varttuneempaa väkeä. Myös **kylätoiminnan** kehittämiseksi kylällä on tilan tarve, johon Naurisvaaran keväällä 2004 lopetettu koulu tarjoaa parhaat edellytykset. **Palveluja** kyläläiset halusivat mm. vanhusväestölle. Myös eri palveluyritysten perustamista kylälle esitettiin. **Ympäristöteeman** alta esille nousi elämysmatkojen, johdettujen matkojen ym. kehittäminen.

Teemat	Aihe Lehtovaara-Korentovaaran ideat	Äänet
asuminen	Yhtiön metsät yhteiseen käyttöön	
	Tulomuuttajia, navetassa tilaa	
	Lipponen eläkepäiville kylään	
elinkeinot	Juomaveden pullotus ja myynti	5
	Leipomo, ruokapalvelua	5
	Kioski Lehtovaaraan	5
	Petosafarit, R. Sauvula	5
	Ohjelmapalveluja, kotikäyntejä tarvittaessa	4
	Metsäpalveluyrittäjä	4
	Ohjatut marjaretket, lakka ym.	4
	Etelän ökyeläkeläiset vallanneet kylän	3
	Energiapuu-urakointi	3
	Perinnesavotta ohjelmapalveluksi, myös maataloustyöt	2
	Kesäasukkaat töihin ja rahat pois	1
	Kalastajan paratiisi	1
	Koululle hoitokoti, yrittäjävetoinen	1
	Marja- ja sienisafarit	
	Kylätalosta Kasino, Sottalandia	
	Verovapaaksi vyöhykkeeksi	
	Karhumetsästysmatkailua	
	Yrittäjämetsuri-konemies, metsäpalveluyritys	
	Jäniksen papanoista kaulakoruja	
	Ympäristönhoitaja	
	Tienhoidon aliurakointia	
	Puunhankinnan alueurakoinnin aliurakointia, lähi- ja kaukokuljetus	
	Retenkovon, rohkean yrittäjän peruskurssi	
harrastukset	Lapsille ja nuorille oma tila	6
	Kursseja lapsille, nuorille ja aikuisille	4
	Luonto-, metsästys- ja erästyskurseja nuorille, koulutetaan paikanpäällä kurssien vetäjät	3
	Leirikoulu	3
	Jääkiekkjoukkue SM-tasolle (+ 65v.)	1
	Videotykki	1
	Vanhuksille bingoa	1
	Kaupalle harrastekeskus	1
	Kylätalolle sökö- ja moskakerho	
	Kesällä uimakoulu halukkaille	
	Motintekokilpailu	
	Petokurssit	
	Sotahistoriaretket	
infra	Välilaskukenttä Japanin koneille ja ammuntharjoituksia	1
kylä	Lisää juhlia kylälle	3

	Kylähullun valinta	2
	Nuorison sitouttaminen, elämänlaatu, hyvät harrastukset	1
	Yhteistyö Mekrijärven tutkimusaseman kanssa	
palvelut	Kylätalolle majoituspalvelua halukkaille	5
palvelut	E-S:n paras kelkkareitti, lumi aikaisin	5
	Eläkeläisille ruokapalveluja	4
	Jokapaikan renki	3
	Kota kelkkareitin varteen	2
	Polttopuiden teko vanhuksille, kyläavustaja	2
	Suohon laulanta, turvekylpyjä	1
	Mökkitalkkari	
	Susitaipaleen huoltotyöt	
ympäristö	Elämysmatkailua, johdetut retket, tarkkailu petojen ruokintapaikoilla, marjastus, sienestys, metsästys	7
	Vesistöjen kunnostusurakointi EU-hankkeina	6
	Susivahti	3
	Kulotusta	
	Biosfäärialueen hyödyntäminen	
	Ensilumen hyödyntäminen	

Teemaryhmytyöskentely ja Kehittämisohjelman

Synkistely- ja irrotteluilojen teemaryhmiä noudattaen Lehtovaaran ja Korentovaaran verstastyöläiset ryhtyivät pajattamaan kylän kehittämisen toimenpiteitä. Kehittämisohjelmat työstettiin Maaseudun Sivistysliiton Tulevaisuuden Verstaas työskentelyyn laaditulle toivesuunnitelmapohjalle. Kehittämisohjelma tehdään idean tai kehittämishankkeen pohjalta. Ryhmä määrittelee idean tai mahdollisen hankkeen toteuttamisen esteenä olevia asioita, seikkoja tai toimintatapoja. Kun toteuttamisen esteet on kyetty riittävän selkeästi näkemään voidaan ryhtyä työstämään toimenpiteitä esteiden poistamiseksi tai keinoja idean toteuttamiseksi. Suunnitelluille toimenpiteille etsitään toteuttajat ja vastuutahot ja mietitään aikataulu.

Kylätalon hankkiminen, kylätalon huolinta, hallinta ja sen toiminallinen kehittäminen

Hankinta:

Vaihtoehdot; perustettava kyläyhdistys, osuuskunta tai talon siirtyminen yksityiselle tai yritykselle. Peruslähtökohtana kylätalon hankinta ja sen hallinta kyläyhdistyksen nimissä on yksinkertaisin ja selkein tapa. Tällöin riittävän yksimielinen kylä saa ostettua koulun nimellishintaan. (vertaa Sonkaja, Mutalahti) Koulun ja sen muiden kiinteistöjen hankinta olisi perusteltua, koska tällöin kyläyhdistys saisi haltuunsa myös asuinkäyttöön tarkoitettuja tiloja, joiden vuokraamisesta saatavilla tuloilla voidaan ylläpitää koko kiinteistökantaa. -> Kiinteistöjen todelliset kustannukset kunnasta.

Päätöksen teko Naurisvaaran koulun hankkimisesta.

Perustelut miksi kylä tarvitsee tilan:

- kansalaisopiston piirit (jumppa ym.)
- ampumarata
- kokoustilat
- juhlien järjestäminen
- lauluillat, karaoke
- kudontapiiri
- kerhotoimintaa lapsille ja nuorille
- majoitustilat esim. Pogostan Hilkka

Kylätalosta kyläkonttori

Kylän hankkiman talon toimintojen käynnistäminen hankerahoituksella.

Kylätalon investointi osa, tarvittavat korjaus ja muutostyöt sekä kalustohankinnat

Kylätalon kehittämisosa, toiminta, harrastusvälineet, mahdolliset laitteet, tietokoneet ym.

Ympäristöhoito ja -suunnitelma

Maisemanhoitosuunnitelma

Teemaryhmän näkökulman mukaan keskeisiä toimenpiteitä on vesistöjen kunnostus.

- uimarannat
- kalojen kutupaikat
- kesämökkien rannat

Luontokohteista Susitaipaleen reitinhuolto

Harrastukset

valaistu latu / pururata

(kunnostus)

jääkiekkokaukalo Lehtovaaraan

tenniskenttä

Markkinointi

Internet-sivustot kuntoon

- kylän yleisesittely

palvelut

kyläkyltit

ilmoitustaulut

TOIVESUUNNITELMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuutahot Ketkä / Kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / Idea <u>YMPÄRISTÖ</u> Vesistöjen kunnostus: - uimarannat - kalojen kutupaikat - kesämökkien rannat Luontokohteet: - Susitaipaleen reittihuolto (Kontiovaara-Kaunisjärvi –väällä) - merkkkaus, puuhuolto	Toteuttamisen esteet raha löytyykö toimijaa	yhteishanke, kalastuskunnat jne.		
<u>HARRASTUS</u> - valaistu latu / pururata (kunnostus) - jääkiekkokaukalo Lehtovaaraan - tenniskenttä	osa vastustaa, onko talkoohenkeä löytyykö paikka, kuka jäädyttää minne tehdään, jos koulu menee, raha	yhteistyö ILU / Lehtov. jaoston kanssa kylätoimikunta / ILU	Sulo Ari, Kari Sirkka	
<u>MARKKINOINTI</u> Internet-sivustot kuntoon - kylän yleisesittely - palvelut	löytyykö osaamista?	toimitetaan aineisto kuntaan, ne tekee, jotka osaa	Sirkka	

TOIVESUUNNITELMA Kehittämishanke / Idea	TOTEUTUSOHJELMA Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuutahot Ketkä / Kuka	Aikataulu Seuranta
KYLÄTALO eli koulu	- toteuttamistapa - raha - vetäjät / kuka ottaa vastuun? - puuttuu rohkeutta	- otetaan asioista selvää, mikä toimintaperiaate on kylälaisten kannalta edullisin ja paras - selvitetään mahdolliset avustukset ja muut rahoituskanavat, poislukematta oman rahoituksen osuutta - kyläyhdistys, osuuskunta, edullisin ja paras? - laaditaan hyvät suunnitelmat, hyvin suunniteltu on puoliksi tehty	Jorma Sallinen Ari Kurki Ari Pesonen Juha Kurki ja kumpp.	2005
KYLÄTALON TOIMINTA - kansalaisopiston piirit (jumpa ym.) - ampumarata - kokoukset - juhlien järjestäminen - lauluillat, karaoke - kudontapiiri - kerhotoimintaa lapsille ja nuorille - majoitustilat esim. Pogostan Hilkka	Kaikki toiminnot edellyttävät kylätalon tai koulun saamista kylälaisten käyttöön, jos ei ole kylätaltoa, ei voida toimia	- otetaan yhteys kunnan edustajiin asian vireille saamiseksi - pyydetään apua asiantuntijoilta - otetaan yhteyttä johonkin toiseen kylään, jolla on kylätalo pyöritettävään ja pyydetään kertomaan kokemuksista	Jorma Sallinen Ari Kurki Ari Pesonen Sari Kurki Helena Sallinen Juha Kurki Sirkka Pesonen Sulo Leinonen	2005